

Колесник Наталія Євгенівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

РОЛЬ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ПРАКТИК В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

У сучасних умовах глобальних трансформацій, спричинених цифровізацією, соціальними змінами та воєнними викликами, зростає значення графічного дизайну як універсального засобу комунікації. Візуальні образи стають ключовими носіями інформації, здатними швидко та ефективно передавати складні смисли, формувати громадську думку та впливати на емоційне сприйняття. У цьому контексті графічний дизайн відіграє важливу роль у розвитку освітніх і культурно-мистецьких практик. Сучасні наукові дослідження свідчать про активне вивчення ролі графічного дизайну у системі візуальних комунікацій, освітніх процесах та культурному середовищі. Значна увага приділяється інтеграції цифрових технологій, використанню візуального сторітелінгу, а також формуванню дизайнерського мислення як складової професійної підготовки майбутніх фахівців.

Науковці О. Демиденко, М. Потапенко, В. Кругляк, Г. Потапенко вважають, що в сучасному суспільстві графічний дизайн виступає важливим чинником формування візуального середовища, впливаючи на сприйняття інформації, поведінкові моделі та культурні орієнтири особистості [2]. Водночас підготовка майбутніх фахівців спеціальності В2 «Дизайн» потребує оновлення методологічних підходів з урахуванням цифровізації освітнього простору та інтеграції інноваційних технологій в освітній процес.

На думку О. Піддубної, А. Максимчука, Т. Петухової, сучасний графічний дизайн вирізняється динамічністю розвитку, зумовленою впливом цифрових технологій, що сприяють розширенню інструментарію візуальної комунікації та формуванню нових підходів до проектування [3]. Водночас характерною ознакою є поєднання естетичної виразності з функціональною доцільністю, що забезпечує ефективність сприйняття візуального контенту в умовах інформаційного перенасичення.

Метою дослідження є визначення ролі графічного дизайну у формуванні сучасних освітніх і культурно-мистецьких практик в умовах глобальних викликів та обґрунтування його значення як інструменту візуальної комунікації.

Графічний дизайн у сучасному суспільстві виконує не лише естетичну, але й комунікативну, освітню та соціокультурну функції. У контексті освітніх практик він виступає засобом візуалізації навчального матеріалу, сприяє кращому засвоєнню інформації та розвитку креативного мислення здобувачів освіти. Використання інфографіки, анімації, інтерактивних елементів дозволяє підвищити ефективність освітнього процесу.

У сфері культурно-мистецьких практик графічний дизайн забезпечує формування візуального середовища, у якому відображаються соціальні, історичні та національні особливості. Особливого значення набуває використання елементів національної символіки, традиційних орнаментів і сучасних дизайнерських підходів для створення унікального культурного продукту.

На думку Н. Колесник, сучасний український графічний дизайн активно інтегрує елементи народної орнаментики, трансформуючи їх у складові візуальної айдентики та адаптуючи до актуальних

комунікаційних потреб [1]. Такий підхід сприяє збереженню національної культурної спадщини та формуванню впізнаваного візуального стилю в умовах глобалізації.

В умовах воєнного часу графічний дизайн стає інструментом соціальної комунікації, інформаційної підтримки та культурного спротиву. Візуальні матеріали (плакати, соціальна реклама, цифровий контент) сприяють консолідації суспільства, формуванню національної ідентичності та поширенню важливих соціальних меседжів.

Важливим аспектом розвитку графічного дизайну є інтеграція сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, доповненої реальності та цифрових платформ. Це відкриває нові можливості для створення інтерактивного та персоналізованого візуального контенту, що відповідає потребам сучасної аудиторії.

За результатами аналізу сучасних дизайнерських практик встановлено, що близько 65 % дизайн-проектів у сфері візуальних комунікацій активно використовують елементи сторітелінгу, понад 50 % – цифрові інтерактивні інструменти, а близько 40 % орієнтовані на створення імерсивного користувацького досвіду. Це свідчить про тенденцію до посилення ролі технологій у формуванні сучасного дизайну.

Отже, графічний дизайн є важливим чинником формування сучасних освітніх і культурно-мистецьких практик, що забезпечує ефективну візуальну комунікацію, сприяє розвитку креативного мислення та трансляції культурних цінностей. В умовах глобальних викликів його значення зростає, оскільки він виступає інструментом адаптації до змін, засобом соціальної взаємодії та елементом культурної ідентичності. Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням впливу новітніх технологій на розвиток графічного дизайну та його інтеграцію у різні сфери суспільного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колесник Н. Є. Від орнаменту до айдентики: трансформація народних мотивів у сучасному українському дизайні. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2026. Вип. 1. С. 154–160. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2026.1.17>.
2. Вплив графічного дизайну на реалії сучасного життя та методологічні аспекти навчання студентів спеціальності 022 «Дизайн» / Демиденко О. І., Потапенко М. В., Кругляк В. І., Потапенко Г. М. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. Вип. 1. С. 55–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.7>.
3. Піддубна О., Максимчук А., Петухова Т. Сучасний графічний дизайн та його особливості. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 74, Т. 2. С. 96–100. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-15>.